

مبارزه بدون خشونت

(نافرمانی های مدنی)

تهیه و تنظیم : دکتر رامین اعتبار

با همکاری : پ. م. الف. خ

تیرماه ۱۳۸۳ (جولای ۲۰۰۴)

امروزه صاحب نظران و اندیشمندان برجسته جهان به این نظر مشترک دست یافته اند که « گذر از دیکتاتوری به دموکراسی » جز از « راه نافرمانی های مدنی » و « مبارزه بدون خشونت » حاصل نخواهد شد. یکی از شخصیت هایی که در این باره پژوهش های جامعی انجام داده ، « جین شارپ » است. او درباره نوع سلاحی که در این قبیل مبارزه به کار گرفته می شود ، می گوید :

« مبارزات غیر خشونت آمیز ، توسط جنگ افزارهای روانی ، اجتماعی ، اقتصادی و سیاسی صورت می گیرد که توسط مردم و موسسات اجتماعی به کار گرفته می شوند. این سلاح ها با نام های گوناگونی همچون اعتراضات ، اعتصابات ، عدم همکاری ها ، تحریم ها و بی میلی نیروهای مردمی شناخته شده اند. »

چهارچوب کلی این نوع مبارزه نشان می دهد که هر اقدام و حرکتی که در راستای دستیابی به هدف صورت می گیرد ، می بایست دارای چند ویژگی باشد :

۱- فراگیر بودن حرکت

۲- میزان تأثیر گذاری آن در روند مبارزه

۳- عملی بودن (قابلیت اجرایی) آن

۴- کم خطر بودن آن

۵- داشتن حداقل بار مالی (کم هزینه بودن)

که عمدتاً از راه روشنگری های کلامی ، نوشتاری ، دیداری (تصویری) و نیز ارتباط با گروه های تأثیر گذار و تصمیم ساز ، به مرحله اجرا گذاشته می شود .

بر اساس آن چه گفته شد ، روش های زیر را که در حوزه های عمل گوناگون ، با توجه به گروه های مبارز در درون و برون مرز طبقه بندی شده اند ، می توان به کار بست :

حوزه اجتماعی

الف (فعالیت های انفرادی در درون مرز

روشنگری نوشتاری

- دیوارنویسی خیابان ها ، اماکن عمومی (مانند حمام های عمومی ، توالت ها و دستشویی های عمومی ، اتاقک های تلفن همگانی و) با تکیه بر هویت ملی و سمبل های میهنی .

- شعارنویسی بر روی تصاویر سران رژیم و اسکناس ها ، علیه عملکرد حکومت .
- معرفی سازمان های مبارزاتی و ثبت مشخصات رسانه ها و تریبون های در اختیار آنان بر روی اسکناس ها (مانند فرکانس رادیو و تلویزیون های مبارز و پایگاه ها و سایت های خبری در اینترنت) .

- تحریر و تنظیم نامه های سرگشاده و انتشار آن در رسانه ها .

- چاپ و توزیع شبنامه ، اعلامیه و الصاق (چسباندن) آن ها بر روی دیوارهای اماکن عمومی .

- چاپ جزوه و کتاب در زمینه مباحث مربوط به مبارزه و برکناری رژیم .
- تکثیر و توزیع نوارهای سخنرانی سیاسی ضد رژیم و برنامه های رادیو و تلویزیونی سازمان های مبارز .

- ایجاد پایگاه های خبری ، سایت ها و وبلاگ ها و ... در اینترنت .

- تعویض اسامی خیابان ها و کوچه ها و گذرگاه هایی که به نام عوامل رژیم نامگذاری شده یا واژگانی که بار معنایی ویژه برای رژیم دارند . (مانند بهشتی ، مفتح ، نواب صفوی ... یا انقلاب اسلامی ، هفتم تیر ، هفده شهریور و) .

روشنگری دیداری

- طراحی کاریکاتور ، نشانه ها و سمبل ها ، بر روی دیوار های اماکن عمومی ، خیابان ها ، منازل و ...

- تهیه و نصب پوستره های افشاگرانه ، بر روی دیوارها .

- چسباندن علائم و نشانه های مشترک و شعارهای یکسان بر پشت شیشه های اتومبیل .

- پوشیدن پیراهن های مزین به نشانه های نمادین (سمبلیک) ملی و میهنی .

- استفاده از اشیاء تزئینی (مانند پرچم ایران ، مجسمه شیر ، نیم تنه کورش و داریوش و ...) و زینتی (مانند دستبند و گردن آویزهایی با تصویر نقشه ایران ، فرّوهر ، شبدر و ...) که بیانگر هویت ملی یکسان افرادند .

- مخدوش ساختن تابلوهای متعلق به نهادهای حکومتی نصب شده در خیابان ها و معابر ، از طریق پاشیدن رنگ و ... (بجز تابلوهای راهنمایی و رانندگی ، که آسیب به آنها پیامد های خطرناک برای مردم دارد .)

روشنگری کلامی

- انجام سخنرانی های آگاهی بخش .

- تشویق دیگران به مقاومت در برابر رژیم ، پیروی از حرکت های براندازانه غیر خشونت آمیز و پیوستن به دیگر مبارزان و گروه ها و سازمان های اپوزیسیون .

ب) فعالیت انفرادی برون مرز

روشنگری نوشتاری

- تدوین نامه های سرگشاده علیه رژیم و انتشار آن از طریق رسانه ها (رادیو و تلویزیون و سایت های خبری) .

- تنظیم شکواییه در محاکم بین المللی ، علیه جنایات ، شکنجه و موارد نقض حقوق بشر در ایران و انعکاس آن در رسانه ها .

- چاپ روزنامه ، کتاب ، جزوه و بروشور و توزیع آن .

- ایجاد پایگاه های خبری و سایت های اینترنتی .

روشنگری دیداری

- طراحی کاریکاتور ، نشانه های سمبلیک و نمایش آن از طریق رسانه ها ، اماکن عمومی مجاز ، محل گردهمایی ها .

- حمل پرچم های شیر و خورشید و پلاکارد های تبلیغاتی .

- نصب پوستر در اماکن مجاز و محل تجمع ها و سالن های اجتماعات .

- تکثیر نوارهای ویدیویی مربوط به مراسم راهپیمایی ، تظاهرات و سخنرانی های مربوط به ایران ، در برون مرز .

- تکثیر نوارهای سرودهای ملی و میهنی .

روشنگری کلامی

- سخنرانی و افشاگری در مورد دیدارها و فعالیت های سیاسی پنهان و پشت پرده سران و کارگزاران حکومت ، با مسوولان و مدیران کشورهای دیگر .
- معرفی کارگزاران و وابستگان رژیم ، که جهت سرمایه گذاری های شخصی ، به خارج از کشور تردد می نمایند .

ج) فعالیت گروهی درون مرز

- ایجاد تشکل ها و هسته های صنفی ، جهت برگزاری اعتصابات و تظاهرات و ...
- ایجاد تشکل ها و هسته های محلی ، جهت اجرای طرح های مبارزه بدون خشونت در محلات و مناطق مسکونی .
- برپایی تظاهرات پراکنده و برگزاری سخنرانی های روشنگرانه .
- صدور بیانیه و اعلامیه های گروهی ، بویژه از سوی تشکل های غیردولتی (NGO) .
- ایجاد راهبندان به وسیله اتومبیل ها یا ایجاد موانع گوناگون ، ریختن زباله و نخاله های ساختمانی .
- روشن کردن چراغ های اتومبیل ها و بوق زدن های پی در پی ، بویژه در هنگام تظاهرات .
- پخش و همسرایی (همخوانی) سرودهای ملی و میهنی و حماسی (مانند سرود ای ایران ، زندانیان سیاسی و ...) .
- تغییر پوشش و نحوه خودآرایی و استفاده از رنگ هایی که مورد تأیید رژیم نیست .
- ایجاد سرو صدا در زمان تظاهرات (مانند به صدا درآوردن سوت ، طبل ، کوبیدن بر ظروف پخت غذا و ..) .
- آزار غیر فیزیکی عوامل رژیم در زمان تظاهرات (مانند : هو کردن و تحقیر و ...) .
- تعقیب و دنبال کردن گروهی عناصر رژیم ، به هنگام تظاهرات .
- محاصره نیروهای انتظامی و ممانعت از بازداشت مخالفان رژیم و مبارزان .
- تجمع در برابر زندان ها ، همراه با روشن کردن شمع در شب و مطالبه آزادی زندانیان سیاسی .
- برگزاری مراسم آیینی و سنتی در برابر زندان ها (مانند چیدن سفره هفت سین و ..) .
- تشکیل کاروان های سواره و پیاده ، جهت حرکت های اعتراضی ، به سوی مراکز استان ها و پایتخت .
- شرکت در مراسم خاکسپاری و دیگر مراسم آیینی و مذهبی مربوط به قربانیان رژیم .

- اعتصاب ، کم کاری و تمارض (بیمار نمایی) گروهی در محل کار .
- در خانه ماندن و خاموش کردن چراغ ها ، به هنگام تصمیم و اعلام جنبش .
- عدم شرکت در تمامی تظاهراتی که از سوی رژیم اعلام می گردد (اعم از راهپیمایی ۲۲ بهمن ، روز قدس ، نماز های عید فطر ، نماز جمعه و ...) .
- تحریم و عدم حضور در مساجد و اماکن مقدس (مگر بر اساس ضرورت هایی که جنبش اعلام می کند) .
- تحریم مسابقات ورزشی یا تبدیل این مراسم به تظاهرات ضد رژیم .
- تحریم هرگونه انتخاباتی که از سوی رژیم برگزار می شود .
- عدم پذیرش مسوولیت هایی که از سوی مسوولان رژیم پیشنهاد می شود .
- سازماندهی اعتصابات استادان ، معلمان ، صنوف و قشرهای گوناگون فعال در جامعه .
- تحریم کلاس های درس و امتحانات از سوی دانش آموزان و دانشجویان .
- اعتصاب غذا توسط زندانیان سیاسی و مبارزان ؛ و انتشار اخبار آن در رسانه ها .
- از حرکت بازداشتن گردش کار و امور در ادارات و سازمان ها و نهادهای دولتی .
- اخلال و کارشکنی در به جریان افتادن و روند رسیدگی به پرونده های مربوط به مبارزان در محاکم قضایی .

د) فعالیت گروهی برون مرز

- برپایی گردهمایی ها و انجام سخنرانی های آگاه کننده .
- صدور بیانیه ها و اعلامیه های گروهی .
- تنظیم استشهادیه های گروهی و جمع آوری امضا ، در مورد جنایات رژیم و ارایه آن به مجامع بین المللی .
- برپایی اجتماعات ، تظاهرات و راهپیمایی .
- برگزاری مراسم دعای جمعی در اماکن عمومی برای سرنگونی رژیم ، همراه با انجام آیین های نمادین (مانند سیاه پوشی ، عزاداری و پخش حلوا ، برای مرگ آزادی ، دموکراسی ، دین ، اقتصاد و ...) ؛ بویژه در مناسبت های جهانی و بین المللی ، مانند روز جهانی زن ، کودک ، حقوق بشر ، بهداشت و ...
- حمل عکس های فعالان و مبارزان و مخالفان و زندانیان سیاسی ، در تظاهرات .
- استفاده از ماسک هایی که چهره شیطانی سران رژیم را نشان می دهد . (حُسن این عمل ، پنهان ماندن چهره مبارزان در خارج از کشور است .)

- انجام تحصن (تظاهرات نشسته) و نمایش های خیابانی درباره جنایات رژیم . (مانند اعدام ، شلاق زدن ، سنگسار نمایشی و برگزاری نمادین تشییع جنازه و به خاکسپاری رژیم ج ۱۱ و ...) .
- پخش و همسرایی سرودهای ملی و میهنی و حماسی (مانند ای ایران ، زندانیان سیاسی ، و ...) .
- انتقاد علنی از رژیم در تمامی مجامع و محافل کوچک و بزرگ .
- تبدیل مراسم مسابقات ورزشی (که تیم های ایرانی در آن حضور دارند) به تظاهرات علیه رژیم .
- عدم حضور در تمامی گردهمایی های سیاسی ، فرهنگی ، هنری ، که از سوی رژیم در خارج از کشور برگزار می شود ؛ یا شرکت در آن ها و تبدیل شان به تریبونی برای افشاگری علیه رژیم .

حوزه اقتصادی

الف (فعالیت درون مرز

- برداشت سپرده های بانکی از بانک ها ؛ و تمامی بنگاه های اقتصادی متعلق به سران رژیم و وابستگان آن ها (از جمله صندوق های قرض الحسنه و ..) .
- عدم اعطای وام و امتیازات بانکی و تجاری به عوامل رژیم و کارشکنی در گشایش اعتبار برای آنان .
- عرضه همزمان و ناگهانی سهام خریداری شده توسط مردم ، که موجب سقوط ارزش سهام خواهد شد .
- فروش اوراق قرضه ای که پیشتر از سوی دولت عرضه و توسط مردم خریداری شده است .
- انصراف از ثبت نام هایی که جوهری را تحت عنوان پیش فروش اقلامی مانند اتومبیل ، تلفن همراه و غیره ، دریافت کرده اند .
- ممانعت و کارشکنی در جا به جایی محموله هایی که به طور قاچاق ، از طریق پایانه های غیردولتی متعلق به نهادهای حکومت (مانند سپاه ، رهبری و ...) وارد یا صادر می شود .
- عدم پرداخت قبوض آب ، برق ، تلفن ، گاز ، مالیات های مقرر و عوارض شهرداری و ...

- عدم بازپرداخت اقساط وام ها .
- برپایی اعتصابات در بازار ، سازمان ها ، نهادهای دولتی و حکومتی ، شرکت نفت ، فرودگاه ها ، همچنین توسط رانندگان وسایل نقلیه عمومی و حمل و نقل ، بنادر و کشتیرانی و راه آهن و تمامی خدماتی که توقف شان جان مردم را به خطر نیندازد .
- کارشکنی و توقف چرخه های تولید در صنایع مادر و سنگین (مانند پتروشیمی ، ذوب مس ، ذوب آهن ، فولاد ، مهمات سازی و ...)
- حمله به ابزارهای تبلیغاتی معرفی کالاهای ساخت دیگر کشورها (مانند بیلبوردها) از طریق پاشیدن رنگ ، تخریب تابلوها و پاره کردن پوستره های تبلیغاتی و ...
- معرفی دلالان و واسطه های داخلی فعال در بخش بازرگانی ، که پل ارتباطی میان سران و کارگزاران رژیم با بنگاه های اقتصادی دیگر کشورها هستند .
- تخلیه زباله به عنوان اعتراض ، در مقابل نمایندگی های بازرگانی و شرکت های طرف قرارداد رژیم .

ب) فعالیت در برون مرز

- واکنش اعتراضی نسبت به اعطای اعتبارات مالی به حکومت ج ۱۱ . و عقد قراردادهای تجاری ، ساخت و ساز و غیره (در قالب راهپیمایی ، ارسال نامه و ...)
- عدم عقد قراردادهای تجاری و بازرگانی با عوامل رژیم .
- پرهیز از داشتن هرگونه رابطه تجاری و اقتصادی با شرکت های متعلق و وابسته به سران و کارگزاران رژیم .
- تحریم خرید کالا و دریافت خدمات توسط مشتریان از بنگاه ها و موسساتی که رژیم در خارج از کشور راه اندازی کرده است .
- تحریم فروش کالا به عوامل رژیم ، از سوی تولیدکنندگان و فروشندگان .
- نهیه فهرست سیاه از تجار و شرکت هایی که مستقیماً با هیأت حاکمه و وابستگانشان داد و ستد اقتصادی دارند .
- معرفی شرکت ها ، موسسات و دارایی های سران رژیم و وابستگانشان .
- افشای سرمایه گذاری های خارجی سران و عمال رژیم .
- تهدید به تخریب اموال و دارایی های سران و عمال رژیم ، در خارج از کشور .
- تجمع و اعتراض در برابر سفارت خانه هایی که با رژیم ارتباطات گسترده اقتصادی دارند .

- ارسال نامه های تهدیدآمیز به شرکت ها و صاحبان صناعی که با رژیم معاملات اقتصادی کلان دارند .

- تهدید منافع اقتصادی دولت های حامی رژیم ؛ از طریق ارسال فکس ، نامه و ...

حوزه سیاسی و امنیتی

الف (درون مرز

- برگزاری رفراندوم های نمایشی در دانشگاه ها .
- نظرسنجی های دوره ای توسط دانشجویان ، در خصوص عملکرد مسوولان رژیم و میزان محبوبیت شان .
- گمراه کردن ماموران امنیتی رژیم در دستیابی به اطلاعات .
- شناسایی و معرفی ماموران امنیتی به مردم ، از هر طریق ممکن .
- شنود پیام های بی سیم نیروهای انتظامی و گزارش آن به دبیرخانه امنیتی « جنبش » .
- کپی برداری از اسناد محرمانه و فوق محرمانه و ارسال آن برای دبیرخانه امنیتی .

ب (برون مرز

- دیدار با نمایندگان مجالس کشورهای دیگر ، جهت افزایش آگاهی نسبت به ماهیت رژیم ؛ و تقاضای اعمال فشارهای جهانی بر روی سرمداران ج ۱۱ .
- تقاضا از دولت ها ، ملت ها و سازمان های بین المللی در حمایت از مردم ایران و مبارزان ضد رژیم .
- تقاضای تحریم سیاسی ، از دولت ها .
- تقاضای تحریم اقتصادی .
- تهیه فهرست سیاه از دولت ها و شرکت های حامی رژیم .
- تقاضای قطع روابط دیپلماتیک با ج ۱۱ .
- تقاضا از دولت های خارجی ، جهت عدم صدور روایید برای مسوولان رژیم و وابستگان شان ،
- تقاضای اخراج ج ۱۱ . از سازمان ها و نهاد های بین المللی ، به دلیل نقض حقوق بشر .
- تظاهرات و تحصن در مقابل سفارتخانه ها و نمایندگی فرهنگی ج ۱۱ .
- اشغال بدون خشونت نمایندگی های ایران در سایر کشورها .

- شناسایی و معرفی و طرد عوامل نفوذی و تفرقه انداز در میان مبارزان (اعم از برهم زندگان اجتماعات ، سخنرانی ها و .. و حتی کسانی که به رسانه های همگانی برون مرز راه می یابند و از تریبون های آن ها ، اهداف خود را پی می گیرند ، یا برخورد با تلفن کنندگان به این رسانه ها که جهت ایجاد شکاف میان مبارزان ، بر روی خطوط می آیند .)

مبارزه از طریق فشارهای روانی

الف (درون مرز

- شناسایی و معرفی کارگزاران وابسته به سران رژیم (افشای نسبت های خویشاوندی آنان با یکدیگر) .
- شناسایی و معرفی عواملان جنایات ، شکنجه ، گروه های فشار (لباس شخصی) و روسای زندان ها .
- افشای روابط خانوادگی میان بازرگانان ، بازاریان ، مدیران و مسوولان سازمان ها و بنیادها و غیره ، با سران و مسوولان رده بالای رژیم .
- بی اعتنایی ، عدم معاشرت و قطع روابط دوستانه با سرسپردگان رژیم .
- تلاش در آگاهی رسانی و جذب کسانی که بر اساس باورهای مذهبی ، مدافع عملکرد و حامی مسوولان رژیم هستند .
- در انزوا و تنگنای کاری قرار دادن وابستگان رژیم ، در محیط های کاری .
- پرهیز از خرید کالاهای تجار خرده پا و کسبه های طرفدار رژیم .
- بی اعتنایی (بایکوت) و در محرومیت عاطفی قراردادن طرفداران رژیم .

ب (برون مرز

- طرد و قطع رابطه با وابستگان سیاسی و اقتصادی سران و مسوولان رژیم .
- طرد همکاران رژیم در حوزه های گوناگون فرهنگی و هنری .
- تحریم کالاها و خدمات عرضه شده از سوی رژیم .
- تحریم رسانه های حامی رژیم در خارج از کشور .
- تحریم کالاها و خدمات آگهی دهندگان به رسانه های حامی رژیم در برون مرز .

مبارزه کارشناسان ارتباطات و رایانه

عصر کنونی را عصر ارتباطات و اطلاعات نامیده اند . عصری که آبر رایانه ها حرف نخست را می زنند . عصری که تکنولوژی رایانه ای ، رسیدن به هر ناممکنی را ممکن ساخته است .

با توجه به این که امروزه حکومت های ضد انسانی برای سلطه گسترده و روزافزون و نیز سرکوب مبارزان و مخالفان خود ، کریدورها و دالان های اطلاعاتی را به انحصار خود در می آورند و از کامپیوتر ، به عنوان ابزاری مدرن بیشترین بهره را می جویند ، انسداد این گذرگاه ها و ناکارآمد کردن شبکه های اطلاعاتی ، ارتباطی ، تبلیغاتی ، تنها به مدد متخصصان این رشته ممکن است .

برهمن اساس ، کارشناسان این رشته می توانند نقشی برجسته و کلیدی در « مبارزه بی خشونت » ایفا نمایند . راهکارهای پیشنهادی عبارتند از :

- نفوذ به سیستم های اطلاعاتی و امنیتی رژیم .
 - نفوذ ، ایجاد اختلال و مسدود کردن کریدورهای فرماندهی و اطلاعاتی نیروهای مسلح .
 - ایجاد اختلال در سیستم های تبلیغاتی رژیم . (مانند رادیو و تلویزون) .
 - نفوذ و از کار اندازی (هک کردن) پایگاه های اطلاعاتی و خبر رسانی اینترنتی .
 - ایجاد اختلال در شبکه های مالی رژیم ، مانند بانک ها .
 - ایجاد اختلال در شبکه های مخابراتی نیروهای سرکوبگر (بسیج و نیروهای انتظامی و
- (....)